

BILTEN UKPS
broj 8-11 avgust – novembar 2015.

U susretu sa stvarnošću ideje uvek pocrvene.
(Dragoljub Mićunović)

Dear friends, indian summer always sadly ends. Potisne jesen, a vesti kasne kao da su iz daleke, nedogledne, zabajkalske stepe pristigle sporovoznim bulevarom istoimenog vojvode. ЫЏЏ Jednog 7-og jula Žikičina se ustanička puška čula, a 23-eg ovoletnjeg motorna se pila noćom, tajom, oglasila: hrastu, koji nad Savincem 600 leta bdije ne bi suđeno da mirno sagnjije. Kratko pamćenje smiruje savest: zaboravljen za tri dana junačni svedok davnih megdana. ЫЏЏ Pade hrast, ali niče krst. Svetleće raspeće na Stolovima (33,5 m. vis. 40 t. tež) namamiće, kažu, putem Hrista, gomile turista. ЫЏЏ Načitani premijer 24.08. kuduo Padanike da se troškare po morima, a kukaju na 150 evra za dečje udžbenike. ЫЏЏ Dan nestalih osoba (30. 08) slave i roditelji mlade raje izbegle iz ovdašnjeg raja. ЫЏЏ Volovi osvežavaju preživarska sećanja na Apisa, svetog bika predvodnika crnorukih prestupnika. ЫЏЏ BRAVO za sve humanitarce dobrovoljce, koji blagorodnim presretanjem izbeglica nište predrasudu *stranger – danger*. ЫЏЏ Duga nije duga ako neka boja strada, poručila mirna nedeljna (20. 09) parada. ЫЏЏ Od 21 rujna u koloni dugoj 13 km nujni vozači drumskih krstarica tri danonočja u bezvodici i bezhranici: nejbr-premijer začinio promidžbu lične karijere rampom granične barijere. Varijacijom vica *He тоља по мње, размахњи по каљективе! (Šaraj malo, šaraj!)* častio nejač čemer-izbeglica. ЫЏЏ Svetski dan nenasilja (25.09) dočekan bez dvadesetak žrtvovanih žena. ЫЏЏ Obznanjivanjem robovlasničkog ugovora (22.09) iščilela nada da će pravnim putem biti osujećena Njegova Najviša Prestona Nakarada. ЫЏЏ Sjećanje na poljudski 26. rujan 1990, kad je Torcidinim paljenjem jugo-zastave ispunjena žuđena kvota naci-idiota i inih nitkova da se s rušenjem krene od krova. ЫЏЏ U osmom oktobarskom danu 2:0 u Elbasanu. ЫЏЏ Doktor nervolog, predsednik SANU SANITASA, iznervirao u nedelju, 18.10. onog što deli ordene za hrabro pokopane uspomene. ЫЏЏ Na dan oslobođenja Beograda KRIK priopštio da grdočelnik drži šapu u kečaru. ЫЏЏ Ovogodišnja knjiška jarmarka (Buch Jahrmarkt, 25.10-1.11) otvorena uvidom „Šta bi bilo kad bi bilo“ ako bi se ćirilčno pravoverje batalilo. ЫЏЏ Noć veštica smenila Dan štednje (31. 10). Očekuje se povraćanje penzionera na 2%. ЫЏЏ Krvavi crni petak u Parizu (13. novembar) proglašen Svetskim Danom žalosti.
DA SE SVI SETE SVIH BEZRAZLOŽNO USMRĆENIH.

Брејкинг Њуз: Главни уВредници медија којима треба душевна ремедија зарађују пању кроз урнебесно чесну медијску кампању
Пљувачка и пљачка – два чина јуначка.

DODELJENA NAGRADA ALEKSANDAR I. SPASIĆ

U prostorijama Udruženja književnih prevodilaca Srbije, 23. novembra svečano je uručena Nagrada Aleksandar I. Spasić za najbolji prevod iz oblasti humanistike u periodu od 2013. do 2015. godine.

Žiri za dodelu nagrade u tradicionalnom sastavu (Miodrag Marković, Olivera Durbaba, Mirela Radosavljević, Dubravka Đurić, Ljiljana Nikolić) uz predstavnika Fonda (Miroslava Smiljanić Spasić) tokom oktobra i novembra meseca 2015. održao je pet sednica, uz dodatno elektronsko i telefonsko komuniciranje. Tokom rada žiri je pregledao više desetina knjiga, izišlih između 2013. i 2015, što dobijenih od izdavača, pretežnim delom, što nabavljenih iz drugih izvora (knjižara Beopolis, privatne zbirke).

Dobijene knjige, koje su se, u širokom rasponu, odnosile na istoriju, psihologiju, sociologiju, filozofiju, teoriju umetnosti, komunikologiju, članovi žirija razmenjivali su među sobom, o svakoj sačinjavali belešku, i postepeno, pooštavajući merila, sužavali krug do poslednjeg, najužeg, odabirajući najbolje između odličnih prevoda koje će pohvaliti i koje će nagraditi.

Odluka žirija

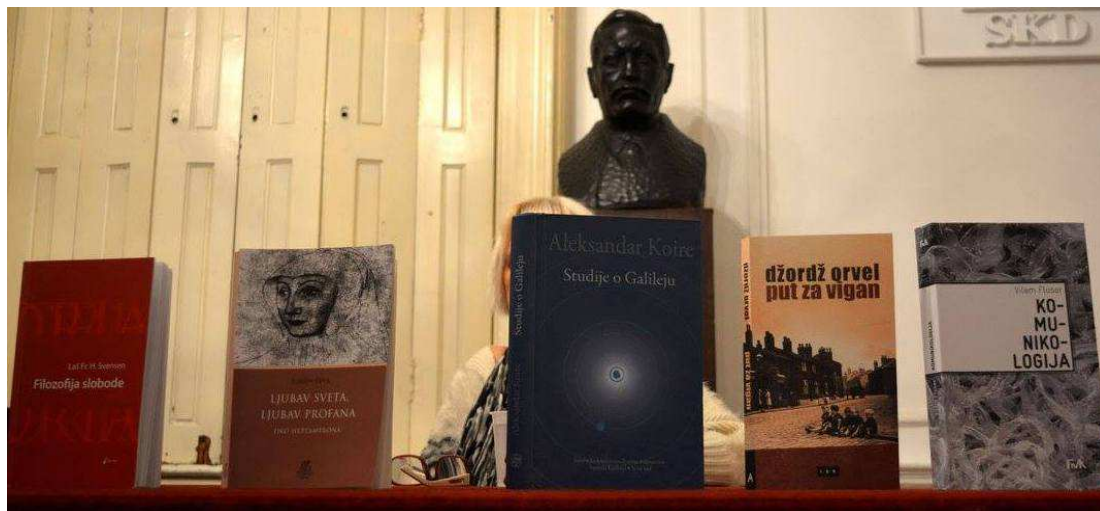
Na završnoj sednici, održanoj 11. novembra, članovi žirija i predstavnik Fonda odlučili su da za postignuti uspeh **POHVALE** ove prevoditeljke:

TAMARU VALČIĆ BULIĆ, za prevod sa francuskog zanimljive sociološke studije Robera Mišambleda ***ISTORIJA NASILJA. Od kraja Srednjeg veka do danas***, Akademska knjiga, Novi Sad, 2015,

OLJU PETRONIĆ, za prevod sa francuskog dela Lisjena Fevra ***LJUBAV SVETA, LJUBAV PROFANA. Oko „Heptamerona“***, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2015, koje, kroz portret Margarete Navarske, vladarke i spisateljice, ispisuje istoriju senzibiliteta šesnaestovekovne Francuske,

ALEKSANDRU KOSTIĆ, za prevod sa nemačkog dela Vilema Flusnera ***KOMUNIKOLOGIJA***, štiva utemeljujućeg za teoriju komunikacije iz pera jednog od najuticajnijih mislilaca teorije medija i filozofije komunikacije, u izdanju Fakulteta za medije i komunikacije iz Beograda, 2015,

MIRJANU RADMILOVIĆ, za prevod sa engleskog dela Džordža Orvela ***PUT ZA VIGAN***, sociološke slike života radnika u rudarskim oblastima Engleske tridesetih godina prošlog veka, u izdanju LOM-a iz Beograda, 2015,

a da se **NAGRADA** za najbolji prevod humanistike u razdoblju 2013-2015. ravnopravno dodeli

SRETENU STOJANOVIĆU, za prevod sa francuskog dela Aleksandra Koirea ***STUDIJE O GALILEJU***, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad, 2014, i

RADOŠU KOSOVIĆU, za prevod sa norveškog dela Laša Fr. H. Svensena ***FILOZOFIJA SLOBODE***, Geopoetika, Beograd, 2013.

Obrazloženje žirija

Aleksandar Koire, STUDIJE O GALILEJU, IKZS, 2014,
sa francuskog preveo Sreten Stojanović, predgovor Ivan Vuković

Aleksandar Koire, filozof i, po nekima, tvorac discipline filozofske istorije nauke, od svojih ranih godina temeljna filozofska znanja stiče u Nemačkoj i Francuskoj, u Parizu, gde, po povratku iz Prvog rata, i ostaje da na Praktičnoj školi za visoke studije predaje istoriju novovekovnih religijskih ideja. Sredinom tridesetih godina prošlog veka okreće se svom najvažnijem zanimanju, galilejevskim idejama i istorijatu naučne misli, posebno razdoblju astro-fizičke revolucije u 16. i 17. veku. Kako, po povratku iz SAD posle Drugog rata, u Parizu ne nailazi na očekivanu dobrodošlicu i podršku, otad svoju akademsku karijeru deli između Francuske i SAD, gde će sa velikim uspehom predavati na najuglednijim univerzitetima. U SAD će čak izvršiti veći uticaj no u Francuskoj, i od američkih predavanja nastaće njegova najpoznatija knjiga, *Od zatvorenog sveta do beskonačnog svemira*.

Knjiga *Studije o Galileju (Etudes Galileennes)* jeste priča o „kosmološkoj revoluciji koju su započeli Kopernik, Kepler i Bruno, izneli Galilej i Dekart, a dovršio Njutn. Prilagodivši fiziku matematici, i potom matematiku fizici, oni su zatvoreni svet ptolomejske astronomije zamenili beskonačnim univerzumom, koji ne pokreću Aristotelove duše već mehanika sile“ (Ivan Vuković u predgovoru). Galilejev najveći doprinos ovom zaokretu u astronomiji i fizici jeste formulisanje zakona pada, kojim je pobijao Aristotelov argument protiv kretanja Zemlje a potvrđivao Kopernikov stav. Mada se 1633. pred crkvenim sudom Galilej formalno odrekao podrške Koperniku, smisao i značaj njegovog doprinosa ovom zaokretu u istoriji nuke ostali su nesporni.

Da bi se objasnilo slobodno kretanje, kaže Koire, trebalo je odgovoriti na niz konkretnih pitanja o samom kretanju (brzina, smer, težina) ali i najapstraktnijih (materija, prostor, vreme). U zaokretu u kojem su postepeno odbacivani odgovori

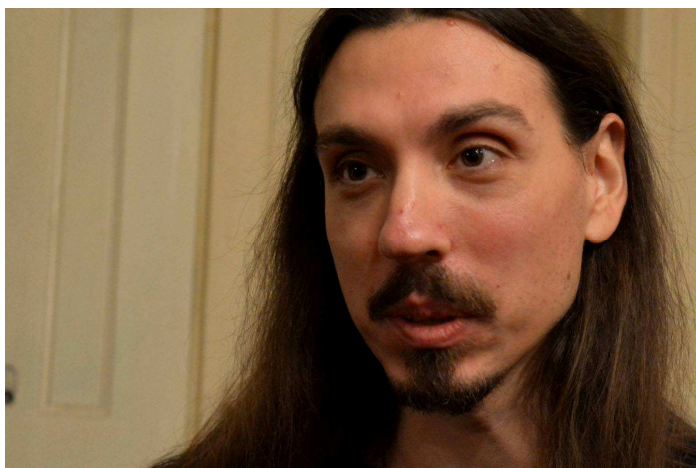
što su ih davale preovladne fizičke teorije vremena, odnosno metafizičke pretpostavke na kojima su te teorije počivale, leži, prema Koireu, srž prve kosmološke revolucije: da bi se objasnili pojedinačni fenomeni, trebalo je promeniti najapstraktnije pojmove. Umesto Aristotelovih teorija, razvijena je jedna od najvažnijih ideja nove fizike, ideja inercije, po kojoj su i kretanje i mirovanje stanja tela koja bi, neometana, mogla trajati večno. Galilej je uspešno rešio problem pada, a Dekart je, geometrizacijom fizike, uspešno formulisao zakon inercije. Geometrizacija prirodnog prostora, koja je dovela do otvaranja kosmosa, bila je, po Koireu, najvažnija tekovina ove revolucije (koju je dovršio Njutn).

Primenjujući svoj osobeni metod istraživanja istorije nauke, Koire se trudi da rekonstruiše ukupan idejni kontekst koji određuje odabrani predmet. Pri tom u njemu ne prati samo one tragove koji vode sadašnjoj teoriji, već ga zanima način na koji su naučnici i filozofi stvarno razmišljali u svom vremenu, zajedno sa svojim greškama i zabludama: ove, kao sastavni deo misaonog procesa, često otkrivaju više od uspešnih rešenja. Nauka ne napreduje pravolinijski, od jedne do druge utvrđene istine, već krivudajući i krčeći put između mnogih zabluda. Zbog takog stava prema naučnoj revoluciji 17. veka Koirea su nazvali začetnikom dvadesetovekovne historiografske revolucije.

Koireov stil je istovremeno i složen i jasan. Reč je o vrlo apstraktnim pojmovima, koji, međutim, u njegovoj rečenici postaju dostupni i logično shvatljivi. Možda tome doprinose dodatne odlike njegovog stila, a to su nesumnjiv osećaj za jezik, i književni dar, zbog čega ovaj naučni tekst može da se čita kao literarno esejistično štivo. Celi ovaj složeni kompleks istovremene komplikovanosti i jasnoće, apstraktnosti i dostupnosti, naučne egzaktnosti i literarnosti, prevodiocu donosi uvećan izazov i odgovornost, ali isto tako i veće mogućnosti iskazivanja. U ovom slučaju, prevodilac Sreten Stojanović je te mogućnosti iskoristio u punoj meri. Tome su očigledno doprineli njegovo već prethodno poznavanje galilejevske tematike, i prevodilačko iskustvo susreta sa istim autorom u delu *Od zatvorenog sveta do beskonačnog svemira*. Prevod *Studija o Galileju* teče savršeno glatko, bez zastoja i smetnji, transparentno i ubedljivo. Ovaj složeni diskurs na srpskom se pojavljuje jasan u svojoj složenosti, iskazan skladnim, korektnim, uhu prijatnim jezikom, literarnim koliko dozvoljava izvornik; kao prevod tačan, pouzdan, sa provereno navedenim podacima, i opremljen zamašnim pratećim naučnim aparatom, koji je zahtevao znanja i truda.

**Laš Fr.H.Svensen, FILOZOFIJA SLOBODE, Geopoetika, 2013,
sa norveškog preveo Radoš Kosović**

Ovaj mladi profesor filozofije na Univerzitetu u Bergenu (Norveška) već se više puta poduhvatao da u svojim studijama prouči i opiše temeljne životne pojmove (strah, dosadu, rad, zlo), pa se tako ovde okrenuo pojmu slobode.

Svestan da je sloboda tema o kojoj su vekovima razmišljali i pisali najveći umovi, Svensen se ne poduhvata da sam ispiše novu istoriju slobode, već konstatuje upravo šarolikost i mnogobrojnost načina na koje ovaj pojam kroz istoriju pokušavaju da odrede filozofi i sociolozi, psiholozi

i pravnici, političari i umetnici. Iako (prema Isaiji Berlinu) nailazimo na oko dve stotine različitih značenja reči Sloboda, postoji izvesna nejasna suština oko koje vlada konsenzus i koja nam uopšte omogućuje upotrebu tog termina. Svensenov je cilj da konstatuje, popiše i prokomentariše datu šarolikost tumačenja, sačini njen pregled, i time pokaže neuhvatljivu složenost pojma slobode koji se mora objašnjavati multidisciplinarno – uz svest da se to određivanje nikad ne može u

potpunosti dovršiti. Nemogućnost potpune odredljivosti pojma slobode oslikava šarolikost sveta i čovekovog položaja u njemu, potvrđujući sveprisutnost i globalnu važnost tog pojma.

Nema neutralnog principa koji bi odredio šta je „prava“ sloboda; tumačenje pojma zavisi od vrednosti kojima ga merimo, i koje imamo u vidu kao cilj. U toj kompleksnosti Svensen više mesta posvećuje političkim nego metafizičkim/ontološkim aspektima slobode, smatrajući ih značajnijima za ljudski život. Da bi ikako sistemski organizovao dato šarenilo, Svensen je postojeće teorije u knjizi svrstao u tri celine: Ontologija slobode, Politika slobode, i Etika slobode.

Svensenovo autorstvo iskazuje se u načinu organizovanja celine, i ličnom doprinosu u tumačenju i kritici različitih teorija, pri čemu, poredeći ih, nalazi među njima sličnosti i razlike, i u tom se smislu slobodno kreće kroz istoriju ljudske misli od antičkih vremena do danas, pozivajući se na najveća imena (Volter, Monteskje, Linkoln, Džon Lok, Semjuel Džonson, Tokvil, I.Berlin, Fukujama, Džon Rols).

U predgovoru autor kaže: „Ambicija mi je bila da napišem što je moguće koherentniji prikaz osnovnih ontoloških i antropoloških pitanja, od politike pa sve do domena lične slobode“.

Prevod Radoša Kosovića je besprekoran, visoko profesionalan, razumljiv i tačan - imajući u vidu da štivo svojim multidisciplinarnim obuhvatom postavlja zamašne zahteve. Svaka rečenica je jasna i skladna, vrlo dobro logički i ritmički iznijansirana. Terminologija obuhvaćenih disciplina je ispravna i pouzdana, transkripcija imena tačna. Svi su citati nađeni i navedeni u srpskohrvatskom prevodu, a i u BB su korektno navedeni postojeći prevodi na naš jezik. Prevod ukazuje na iskustvo, dobru obaveštenost, i krajnju skrupuloznost u postupku. U pitanju je velik posao pouzdano urađen, dragocen kompendijum ideja i znanja na datu temu.

**Zadovoljstvo nam je da vas pozovemo na svečano uručenje
nagrade MILOŠ N. ĐURIĆ
za najbolji prevod na srpski jezik dela iz oblasti poezije, proze i
humanistike. Ovogodišnjim dobitnicima nagrada će biti svečano
uručena u ponedeljak, 7. decembra u 18 časova u prostorijama
Udruženja.**